

Tekst 2 Lezen is cruciale oefening voor geest én lichaam

In alinea 1 en 2 worden een probleem en twee oorzaken van dat probleem geschetst.

- 3p 10 Vat het probleem en de twee oorzaken uit alinea 1 en 2 samen door onderstaande tabel in te vullen. Neem de letters en nummers uit de tabel over en zet je antwoord daarachter.
Geef antwoord in één of meer volledige zinnen en gebruik voor je totale antwoord niet meer dan 60 woorden.

probleem:	P
oorzaak 1:	O1
oorzaak 2:	O2

In alinea 3 en 4 komen de begrippen intensief lezen en extensief lezen voorbij.

- 2p 11 Geef per begrip aan wat ermee bedoeld wordt in tekst 2.
Noteer beide begrippen en schrijf je antwoord daarachter.

“Volgens de achttiende-eeuwse schrijver Georg Christoph Lichtenberg was de wereld meer veranderd ‘door het lood in zetkasten dan door lood in kogels’.” (regels 70-75)

- 1p 12 Wat wordt met deze uitspraak duidelijk gemaakt, gelet op tekst 2?
Hiermee wordt duidelijk gemaakt dat
- A boeken de burgers meer hebben geleerd over een zinvolle manier van samenleven dan oorlogen hebben gedaan.
  - B de boekdrukkunst de grote sociale ongelijkheid veel meer heeft aangewakkerd dan oorlogen hebben gedaan.
  - C de boekdrukkunst een grotere bijdrage heeft geleverd aan vrijheid en gelijkheid dan oorlogen hebben gedaan.
  - D het lezen van boeken een grotere invloed heeft gehad op het uit de tijd raken van gewoontes dan oorlogen hebben gehad.

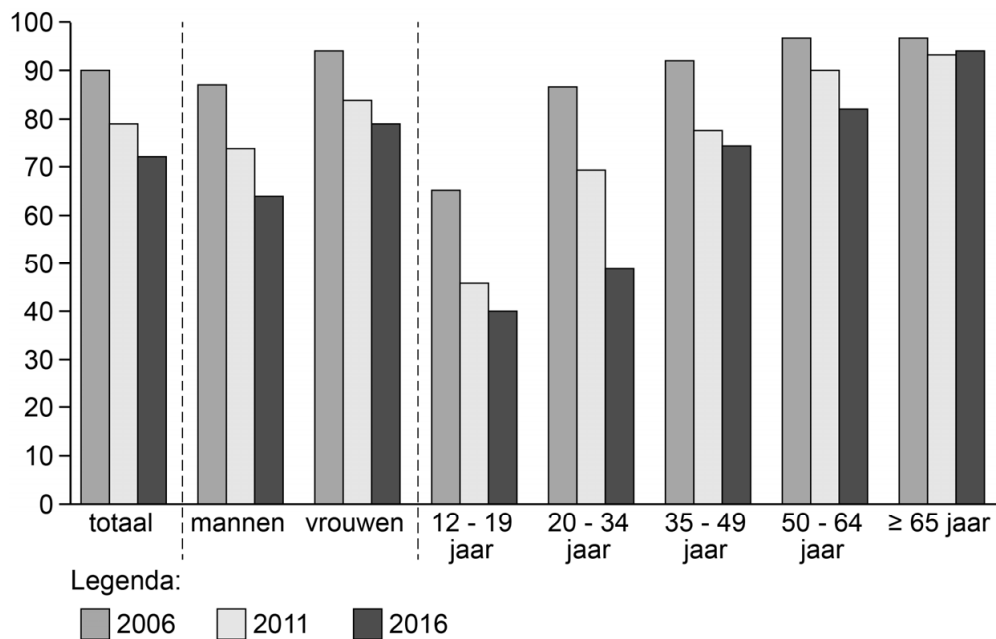
“Is lezen nog wel van deze tijd?” (regel 76)

- 1p 13 Wat is het antwoord op deze vraag, gelet op de strekking van tekst 2?
- A Het is twijfelachtig of lezen nog van deze tijd is, omdat het lezen in een neerwaartse spiraal terechtgekomen is.
  - B Lezen is zeker niet meer van deze tijd, omdat we tegenwoordig veel meer aandacht hebben voor het bewegende beeld van onze schermen.
  - C Lezen is zeker wel van deze tijd, omdat het ervoor zorgt dat we kunnen functioneren in een democratische maatschappij.

- 1p 14 Wat is het doel van de historische schets in alinea 3 tot en met 5?
 Met de historische schets in alinea 3 tot en met 5 wordt getoond dat lezen
- A essentieel is voor het functioneren van een democratie.
  - B kan helpen om ons te verhouden tot het verleden.
  - C misschien wel leuk is, maar volstrekt uit de tijd.
  - D onze kennis van de binnenwereld kan vergroten.

In bron 2 staat hoeveel procent van verschillende groepen mensen in Nederland lezen in 2006, 2011 en 2016.

bron 2

naar: Tijdsbestedingsonderzoek 2006, 2011, 2016; Sociaal en Cultureel Planbureau en Centraal Bureau voor de Statistiek

“Weinigen gaan zover, maar dat lezen, en al helemaal het lezen van boeken, in een neerwaartse spiraal dreigt te belanden, valt ondanks leesclubs en e-readers toch lastig te ontkennen.” (regels 82-87)

- 1p 15 Leg uit in hoeverre deze bewering **wel** of **niet** wordt bevestigd door bron 2.
 Geef antwoord in één of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 25 woorden.

In een tekst kunnen verschillende drogredenen voorkomen, zoals:

- een cirkelredenering
- een onjuist beroep op autoriteit
- een persoonlijke aanval
- het ontduiken van de bewijslast
- het vertekenen van het standpunt

Een kritische lezer zou kunnen opmerken dat één van deze drogredenen te herkennen is in alinea 6.

- 2p 16 Noem die ene drogreden. Noteer daarachter de twee nummers van de hieronder genoemde uitspraken waarin die drogreden te herkennen is.
- 1 “Weinigen gaan zover” (regel 82)
  - 2 “en al helemaal het lezen van boeken” (regels 83-84)
  - 3 “valt (...) toch lastig te ontkennen” (regels 85-87)
  - 4 “Ik ben natuurlijk vooringenomen, want mijn leven hangt van lezen en schrijven aan elkaar.” (regels 87-90)
  - 5 “zoals elke lezer weet” (regels 95-96)
  - 6 “Een goed boek is doorgaans leuker dan de film” (regels 96-97)

In alinea 10 van tekst 2 wordt gesproken over “die nalatigheid” (regel 172).

- 1p 17 Citeer uit alinea 10 het zinsgedeelte waaruit blijkt wat met die nalatigheid wordt bedoeld.
- 1p 18 Citeer uit alinea 10 de twee woorden waarin de kritiek van tekst 2 op die nalatigheid het sterkst tot uitdrukking komt.

“Misschien kan aan het bestrijden van die nalatigheid een wat filosofischer argument worden toegevoegd, dat ik nog niet eerder tegenkwam.” (regels 171-175)

- 1p 19 Wat houdt dit filosofische argument in?
Dit houdt in dat lezen ons helpt om
- A de politieke desinteresse in lezen te bestrijden.
  - B onafhankelijk te blijven van de digitale technologie.
  - C ons bewust te worden van de algoritmen van de grote techbedrijven.
  - D stil te zitten wanneer we niet mentaal of visueel geprikkeld worden.

De titel van tekst 2 is “Lezen is cruciale oefening voor geest én lichaam”.

- 1p 20 Wat moeten mensen oefenen voor hun **geest**, volgens alinea 11 en 12?

In een tekst kunnen verschillende argumentatieschema's worden gebruikt, zoals een argumentatieschema op basis van

- 1 autoriteit
- 2 kenmerk of eigenschap
- 3 oorzaak en gevolg
- 4 overeenkomst en vergelijking
- 5 voorbeelden
- 6 voor- en nadelen

- 1p **21** Welk argumentatieschema wordt vooral gebruikt voor de hoofdargumentatie in tekst 2?
Noteer alleen het nummer van je antwoord.

In alinea 2 wordt de vraag gesteld of “wij kiezen voor ontleding of dat we het sluipenderwijs laten gebeuren” (regels 30-32). Uit alinea 11 en 12 kan een antwoord op deze vraag worden afgeleid.

- 1p **22** Welke zin geeft dat antwoord het best weer?
Ontleding
- A** is een keuze, want we besteden veel te veel tijd aan de schermen van onze smartphones.
  - B** is een keuze, want we oefenen te weinig met het vermijden van fysieke en visuele prikkels.
  - C** laten we sluipenderwijs gebeuren, want we hebben ons afhankelijk laten maken van digitale technologie.
  - D** laten we sluipenderwijs gebeuren, want we zijn een weerloos slachtoffer geworden van commerciële en politieke manipulatie.

- 1p **23** Welke zin geeft het tekstdoel van tekst 2 het best weer?
De tekst wil
- A** de lezer aan het denken zetten over de manier waarop we ervoor kunnen zorgen dat we geen weerloos slachtoffer worden van commerciële en politieke manipulatie.
  - B** de lezer overtuigen van het feit dat een goede leescultuur een voorwaarde is om een maatschappij goed te laten functioneren.
  - C** de lezer informeren over het ontstaan van de boekdrukkunst en welke gevolgen die heeft gehad voor de democratische maatschappij.
  - D** de politiek overhalen om meer belangstelling te tonen voor de afnemende leesvaardigheid in de samenleving.